

ba było myśleć o innej, obszerniejszej siedzibie. Z pomocą Towarzystwu przyszedł p. Hilary Łęski, ofiarowując 20 tysięcy rubli na budowę nowego, zastosowanego do potrzeb Towarzystwa domu. Kilka innych osób poszło w ślady hojnego ofiarodawcy i złożyło jeszcze kilka tysięcy rubli. Z tych pieniędzy Towarzystwo kupiło plac i wzniosło na nim obszerny piętrowy gmach, przeznaczając parter na bibliotekę, archiwum, czytelnię, salę posiedzeń i kancelaryę, zaś kilka sal na piętrze na muzeum. W roku bieżącym parter zostanie wykończony i można tu będzie przenieść księżnicę, liczącą już przeszło 30 tysięcy tomów. Niestety, środki Towarzystwa się wyczerpały i piętro zostaje niedokończone. Muzeum tedy musi do lepszych czasów pozostać w obecnym lokalu, ale przez usunięcie stąd biblioteki pozyska kilka pokoi. W stanie obecnym muzeum posiada już kilkadziesiąt tysięcy przedmiotów, o systematycznym uporządkowaniu których nie może być mowy z powodu ciasnoty pomieszczenia. To też dziś jest to raczej skład okazów muzealnych. Zbiory Towarzystwa można podzielić na dziewięć działów następujących.

1) Dział archeologii przedhistorycznej jest niezaprzeczenie najbogatszy i zupełnie uporządkowany przez p. Wandalinę Szukiewicza, który sporządził również szczegółowy katalog. Dział ten posiada liczne i rzadkie okazy z wieków krzemiennego, gładzonego kamienia, brązowego i żelaznego. Są tu niezmiernie rzadkie żarna przedhistoryczne, wyroby ze srebra, gliny, szkła, bursztynu, amuletów, ozdoby, broni, tkaniny, wreszcie zbiór czaszek przedhistorycznych.

2) Dział numizmatyki i medali liczy kilka tysięcy monet (w tej liczbie 150 złotych) i około 600 medali. Są tu b. rzadkie monety polskie, począwszy od Miecysława I, brakteaty, monety litewskie sześcienné i sztabkowe. Z monet innych krajów najbardziej interesujące są japońskie i koreańskie azurowe, emaliowane, malowane i porcelanowe. Piękny jest zbiór monet chińskich, z których najstarsza pochodzi z r. 2747 przed narod. Chryst. Znajduje się w zbiorach syld czyli stater machabejski, to jest srebrnik z czasów Chrystusa. W zbiorze medali jest sporo cennych i rzadkich okazów, jak medale koronacyjne, ślubne i inne królów polskich, złote donatywy oraz medale bitu na cześć wodzów, uczonych, poetów, pisarzy, oraz rozmaite okolicznościowe.

3) Dział kultu religijnego przedstawia się dość skromnie. Kilkanaście starożytnych ornatów, kap, stul, burs (niektóre z pa-

sów słuckich), monstracya unicka, trochę naczyńia kościelnego, kilka obrazów i obrazków katolickich i prawosławnych, oraz zbiór medali, medalionów, krzyżyków; oto prawie i wszystko, co ten dział posiada. Jest tu także kuna z XVII wieku, buddyjska rzeźba na alabastrze, mozaika perska, para obrazków rzeźbionych na jaspisie i muszli perłowej.

4) Dział etnograficzny jest zaledwie zapoczątkowany. Posiada on kilkanaście ubiorów ludowych litewskich, żmudzkich, białoruskich; jedwabny kostyum bogatego buriata, oraz ubiór kiryka ze skóry renifera. Niezły jest zbiór pasów ludowych oraz lanteli, czyli rzeźbionych deseczek do kołowrotków. Poza tem widzimy tu rzeźbione z drzewa i malowane figury świętych z krzyżów i kapliczek przydrożnych, jaja, pisanki, narzędzia, sprzęty i statki domowe. Zasluguja na szczególną uwagę drewniane maski karnawałowe i już wyszłe z użycia strunowe instrumenty muzyczne t. zw. „kankle“. Są tu również wyroby z gliny palonej, trochę zabawek, fotografie i akwarele typów ludowych (po s. p. Janie Kartowiczu).

5) W dziale przyrodniczym najlepiej się przedstawia kolekcya jaj ptasich (jest ich przeszło tysiąc), zebranych przez znakomitego ornitologa Konstantego Tyzenhauza, z którego zbiorów pochodzą również wypchane ptaki (około 150). Pięknie przedstawiają się w liczbie dwudziestu artystycznie wypchane zwierzęta krajowe, jak łos, dzik, wilk, bóbr, ryś i inne. Posiada muzeum bogate zieleniki flory polskiej i litewskiej, kolekcycę minerałów i muszel.

6) Dział artystyczny nie może się pochwalić bogactwem, chociaż posiada około 150 obrazów olejnych, sporo rysunków i piękny zbiór rycin; są tu dzieła Czechowicza, Smuglewicza, Rustema, Szemesza, Waiłowicza, Alfreda i Edwarda Römerów, Smokowskiego, Majeranowskiego, Bogutubowa, Szuszina, Orłowskięgo, Andriollego, Wyczółkowskiego, Alchimowicza, Kotarbińskiego, Ruszczyca, Janockiego, Stanisławskiego, Cichockiego i innych. Posiada ten dział bardzo cenny i rzadki sztych Dürera z r. 1504. Rzeźb za to prawie nienajmniej wyjątkiem popiersia Moniuszki i medalionu Szopena roboty Cz. Makowskiego, biustu warszawianki rob. Gersonówny, główek włościan Laszczyki i prześlicznej głowy Chrystusa roboty M. Antokołskiego.

7) Dział historyczno-obyczajowy jest dość bogaty i rozmaity, ale dotąd jeszcze nie uporządkowany. Zbrojownia liczy kilkadziesiąt pancerzy, kołczug, hełmów, misiu-